אישים באגרות הראי"ה

מר שכויץ

סוחר שהציע לקדם את מסחר אתרוגי ארץ ישראל · שנות חייו אינן ידועות לנו

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

מר שכויץ היה ככל הנראה סוחר שעסק באתרוגי ארץ ישראל (ראו בפרשת אתרוגי ארץ ישראל). פרטים ביוגרפיים עליו לא מצאנו במקורות שבדקנו, ומה שידוע עליו כאן הוא מן האגרות.

הרב קוק על מר שכויץ

בחורף תרע"ח (1918), בלונדון, קיבל הרב קוק מכתב ממר שכויץ, שהעיר "ע"ד אתרוגי א"י, להפנות אליהם כעת את דעת הקהל", והביא גם דרישת שלום מהורי הרב קוק שראה בירושלים (כרך ג', אגרת תתסה). בעקבות הצעתו הודיע הרב קוק בעיתונים בלונדון "להעיר את הסוחרים שרק עם אתרוגי א"י יהיה להם יחש" (כרך ג', אגרת תתעד).

האגרות

כרך ג', אגרת תתסה: לבנו הרצי"ה: מכתב ממר שכויץ על אתרוגי ארץ ישראל, עם דרישת שלום מהוריו.

"ממר שכויץ נ"י, מעיר ע"ד אתרוגי א"י, להפנות אליהם כעת את דעת הקהל"

כרך ג', אגרת תתעד: לאחיו: בעקבות הצעת מר שכויץ הודיע הרב קוק בעיתונים שיש לקנות רק אתרוגי ארץ ישראל.

"ע"ד מסחר אתרוגים הגיעני מכתב של הצעה ממר שכויץ נ"י"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר מר שכויץ, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתסה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ו טבת תרע"ח - לונדון **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

מר שכויץ כתב על הצורך להפנות את דעת הקהל לאתרוגי ארץ ישראל, וראה את ההורים בירושלים. 'הימים ימי מעשה ועבודה גדולים'. הרב קוק שואל מה דעתו של ד"ר אשר על עבודה מעשית בארץ, ועל איחוד ה'יחידים' בקהילה בסנט גאלן.

עיקרי הדברים

- אתרוגי ארץ ישראל.
- ידיעות על ההורים.
- עבודה מעשית.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], ט"ו טבת תרע"ח[2], לונדון.

בני יקירי שליט"א[3], ת"ל[4] על החוה"ש[5] אשר עמנו. בטח כבר קבלת את מכתבנו עם המכתבים ששלחנו לך מיקירינו באה"ק[6]. וכמו כן קבלתי מכתב ממך ממר שכויץ נ"י[7], מעיר ע"ד[8] אתרוגי א"י[9], להפנות אליהם כעת את דעת הקהל. גם מודיע משלו'[10] הורינו היקרים שי'[11], שראה אותם בהיותו בירושת"ו[12] שבועים לפני כתיבת מכתבו שהוא ו' כסלו. וכמ"כ[13] מודיע משלו' הבנות שי' ומשלו'[14] ש"ח וביתו ושמואל וביתו [אחיו של הרב קוק, הרב שמואל קוק] שי', שראה את כולם תל"י[15] על שלומם.

והנה הימים ימי מעשה ועבודה גדולים ומופלאים בתוצאותיהם, וראוי וחובה היא לרומם את הרוח העליון את רוח ד' על עמו למען יפוח בחזקה להכין את כל לב וכל יד, לרגש ולמפעל, בעבודת פנים ועבודת חוץ.

קבלנו דעפעשע מד"ר[16] אשר שי', שכותב שיתראה עמך בקרוב. בטח הי'[17] אצלכם בס"ג. נכבד לי לדעת מה דעתו כעת בדבר עבודה מעשית באי"י[18], הראויה לשרידים אשר ד' קורא, לעת כזאת, וראוי והכרח הוא לאגד את הידים מהמדינות שיש אפשרות להאגד יחדו, הנה כבר בקשתיך לכתוב לנו מכל פרטי מעשיך במושבך החדש, ומה מצב הקהילה בכלל, העולה יפה האיחוד דאשתקד, ואם נראה פריו ג"כ[19] לטובה עכ"פ[20] באיזה מדה על מצב היהדות שמה.

בטח תכתב לאה"ק[21], לכולם בפרט ולירושת"ו[22], כראוי לפי המצב החדש, [לאחר כיבוש ירושלים בידי הבריטים, כ"ד כסלו תרע"ח] המעודד עכ"פ רגשי תקוה בעה"י[23]. מרוב הגות לב ושפעת ארחות רעיון, להתוכנים החדשים הבאים ומופיעים עלינו, קשה לי לסדר דברים ארוכים. נקוה לאור ד' שירחיב את כל המצרים, ותשועת ישראל בא תבא בשלל יקרתה, במהרה בימינו בקרוב. אביך מצפה אשרך,

אברהם יצחק ה"ק

ד"ש[24] באה"ר[25] לאהובינו הר"א[26] קמחי ור"מ ויסבורד והר"י[27] שטערנבוך נ"י, רב תודות על ד"ש היקרה.

הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרע"ח - השנה תרע"ח (1917/1918)
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. ת"ל - תודה לא-ל
5. החוה"ש - החיים והשלום
6. באה"ק - בארץ הקודש
7. נ"י - נרו יאיר
8. ע"ד - על דבר
9. א"י - ארץ ישראל
10. משלו' - משלום
11. שי' - שיחיה
12. בירושת"ו - בירושלים תבנה ותכונן
13. וכמ"כ - וכמו כן
14. ומשלו' - ומשלום
15. תל"י - תודה לא-ל יתברך
16. מד"ר - מדרש רבה
17. הי' - היה
18. בא"י - בארץ ישראל
19. ג"כ - גם כן
20. עכ"פ - על כל פנים
21. לאה"ק - לארץ הקודש
22. ולירושת"ו - ולירושלים תבנה ותכונן
23. בעה"י - בעזרת השם יתברך
24. ד"ש - דרישת שלום
25. באה"ר - באהבה רבה
26. הר"א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
27. והר"י - ו + הר"י: הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתעד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ב אדר תרע"ח - לונדון **נמען:** אחיו, הרב שאול חנה

הרב קוק מבקש מכל בני המשפחה לכתוב, ושואל על המושבות. 'ריש מילין' הוא 'כספר חתום' לרבים, ות"ח אחד התחיל לכתוב עליו פירוש. בלונדון הרב קוק יושב 'בכבוד גדול והשפעה רבה'. הרב קוק פרסם בעיתונים שהסוחרים יקנו רק אתרוגי ארץ ישראל.

עיקרי הדברים

- בקשה למכתבים.
- 'ריש מילין'.
- כבוד בלונדון.
- אתרוגי ארץ ישראל.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], י"ב אדר תרע"ח[2].

אח יקר ואהוב הרה"ח[3] מוהרשח"ק[4] [מורנו הרב שמואל חיים קוק, אחיו של הרב קוק] שליט"א[5] ורעיתך היקרה וכל צאצאיכם לטובה ולברכה ואוי"ט[6] וכל טוב סלה.

שלו'[7] וברכה באה"ר[8].

שימחתנו יקירי במכתבך היקר, אשר היה לנו למשיב נפש, אמנם יותר מדי קצרת, כי צמאים אנחנו לדעת מכל פרטי ענייניכם, ומשלומם של כל אחד ואחד מכם הקטנים עם הגדולים. ומה מאד יהי'[9] גדול חסדכם, אם כל המושכים בעט סופר [שופטים ה, יד] מכם יואילו לשמחנו בכתב ידם, הבנים והבנות שיחיו כולם לברכה. ומה מאד תגעגע נפשי לדעת מהתפתחותם של הצעירים שיחיו, במשך הימים הרבים אשר עברו עלינו בלי ידיעות מפורשות, ישמחנו נא ד' בישועתו לשבוע נחת מכלכם בכט"ס[10].

ע"ד[11] הרעיון הירושלמי, כמובן שהנני סומך על ידיעתכם הפנימית, ועוד חזון למועד [חבקוק ב, ג] בע"ה[12]. מאד אשתוקק לדעת משלו'[13] המושבות ועניניהם כעת, בקודש ובחול, דברים נדפסים עוד א"א[14] כעת לשלוח.

הדפסתי פה חוברת קטנה בשם ריש מילין, [קונטרס על צורות האותיות, התגין, הנקודות והטעמים, שיצא לאור בלונדון] בעניינים רזיים, שלמעמיקים הוא נושא גדול, אבל לרוב הקוראים הרי הוא כספר חתום. [ישעיהו כט, יא] ת"ח[15] אחד התחיל לכתוב עליו פירוש ארוך, אבל לא עלתה בידו להדפיסו.

אכפיל את בקשתי שלא לקמץ במכתבים, ולכתוב בפרטיות, ולהתענין במה שאפשר להתעסק בפועל בעניני הטבת המצבים ההרוסים של הכלל ושל הפרט, כאשר העירותי במכתבי הקודמים. מצדנו אין מה לכתוב כ"כ[16] בפרטיות. ב"ה שאני יושב פה בכבוד גדול והשפעה רבה יותר מאשר חשבתי לאפשרות בתור נודד בגולה. ב"ה על חסדו ועיני ולבי נשואות הן ליום אשר יחננו ד' לשוב אל הקודש, לעבוד שמה

עבודת ד' ועמו, לברכה והצלחה. צב"י[17] יושב כעת בס'[18] גלין, [הרצי"ה יושב כעת בסנקט גאלן שבשווייץ] הוא הולך ומתפתח לפי מדתו בהדרגה, יראנו ד' בישועתו לראות ממנו נחת ומכל יקירינו שי'[19]. ע"ד מסחר אתרוגים הגיעני מכתב של הצעה ממר שכויץ נ"י[20] והודעתי פה בעתונים להעיר את הסוחרים שרק עם אתרוגי א"י[21] יהיה להם יחש, [שיסחרו רק באתרוגי ארץ ישראל, כפי שהרב קוק עודד תמיד] וראוי לעבוד בדבר בשקידה.

מוטרד אני מצדדים שונים בעבודת חוץ ופנים. והנני חותם בכל חותמי ברכות בצפיית ישועה ואהבת אמת כנפשך היפה ונפש אחיך דבק באהבתך ודוש"ת[22],

הק' אברהם יצחק ה"ק

זה מימים הגיעוני מכתבים מהרד"ב[23] ומחיים שי'. ב"ה על שלומם וכא"ל[24].

הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרע"ח - השנה תרע"ח (1917/1918)
3. הרה"ח - הרב החסיד
4. מוהרשח"ק - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות ש, ח, ק (למשל: שמואל + חיים + קלונימוס) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
5. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
6. ואוי"ט - ואורך ימים טובים
7. שלו' - שלום
8. באה"ר - באהבה רבה
9. יהי' - יהיה
10. בכט"ס - בכל טוב סלה
11. ע"ד - על דבר
12. בע"ה - בעזרת השם
13. משלו' - משלום
14. א"א - אי אפשר
15. ת"ח - תלמידי חכמים
16. כ"כ - כל כך
17. צב"י - צבי יהודה (בנו של הרב קוק)
18. בס' - בספר
19. שי' - שיחיה
20. נ"י - נרו יאיר
21. א"י - ארץ ישראל
22. ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו
23. מהרד"ב - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות ד, ב (למשל: דוד + בנימין) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
24. וכא"ל - וכל אשר לו